# דרך ה' — בסדר ההשגחה



ענין הבתי דינין של מעלה: סידר האדון ב"ה שהנהגת עולמו כלה בין מה שלמשפט המעשים של בני הבחירה ובין למה שראוי להתחדש בעולם ובריותיו יעשה כסדר כעין מלכות הארץ וכן אז"ל מלכותא דרקיעא כעין מלכותא דארעא והיינו בתי דינין וסנהדראות עם כל דרכיהם וחוקותיהם וזה כי הנה סידר בתי דינים שונים של נמצאים רוחניים במדריגות ידועות ובסדרים ידועים שלפניהם יערכו כל הענינים הראוים לישפט ובגזירתם יקומו כל הדברים וכמ"ש דניאל (דניאל ד יד) בגזרת עירין פתגמא וכו'.

הדין בבית דין שלמעלה: והנה הוא ית"ש מופיע בכל הסנהדראות האלה ומשפיע בם ומעמידם על תוכן הענין שבאמת שיצא המשפט לאמתו ויש מן הסנהדראת שהקב"ה שם לראש וכענין שנאמר ראיתי את ה' יושב על כסאו וכל צבא השמים עומד עליו מימינו ומשמאלו. ופירשו ז"ל אלו מיימינים לזכות ואלו משמאלים לחובה ואמר דניאל עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתב ... דינא יתב וספרין פתיחו.

ענין העדים בבית דין שלמעלה: ואמנם עיקר הדבר כך הוא הנה כבר ביארנו למעלה כמה מן הדקדוק נמצא בדינו של כל איש ואיש כי הנה בכלל איש מן האנשים ימצאו טענות רבות לפי סבות שונות להיות נידון האיש ההוא לדרכים רבים מדרכי המשפט ובפרט ג"כ בכל מעשה ומעשה ממנו הנה ימצאו בו בחינה לזכות ובחי' לחובה לכמה צדדין רבים כי כל עניני העולם מורכבים בהרכבות רבות באמת ונמשכים בדרכים שונים ואולם כל הבחינות האמיתיות האלה מתגלים בבתי דינין העליונים האלה לאמתם וכל א' מן הצבא הנמצא באותו הב"ד מתגלה לו לפי ענינו א' מן הבחי' עד שבין כלם מתגלות הבחי' כלם לא נכחד דבר ואז ישקל הענין לפי כל הבחינות האמיתיות ההם ותצא הגזירה כפי הנאות. ואולם הגמר הזה יעשהו מי שהוא ראש בב"ד ההוא ואם הוא מהבתי דינים שהאדון ב"ה רוצה ויושב שם לראש הנה אעפ"י שהכל צפוי לפניו יניח לכל המשרתים הצבא שלפניו שיטענו כפי המתגלה להם מבחי' הענין באמת ויגמור הדבר כפי הראוי וכמ"ש. נמצא לפי שרש זה שאין הקב"ה דן את העולם בבחי' ידיעתו אלא בבחינ' הסדרים שרצה וסידר לענין. וממה שסידר עוד בזה הוא שלא יבא לישפט ענין מהענינים בשום ב"ד מאלה עד שיובא לפניו מפקידים שהפקיד לענין זה והיינו שהנה הפקיד בחפצו ית' פקידים מן הסוג המלאכיי שישגיחו על כל הענינים ההוים בעולם ואלה יבואו לב"ד שלמעלה ויעידו על הדברים שהשיגו ונגלה להם ואז יבואו הענינים במשפט. וכבר זכרתי פעמים שאין הענינים האלה נמשכים אחר ידיעתו ית' כי לא היו שום אחד מהענינים האלה צריכים לו שהכל צפוי לפניו מעולם אלא שכן גזר וסידר בחכמתו הנפלאה. וע"פ אלה הסדרים מתנהג העולם באמת. ועל אלה הדרכים והענינים הוא שירמזו הכתובים במליצותיהם כענין שנא' וירד ה' לראות וכו' ויבאו בני האלקים להתיצב וכו' עיני ה' המה

משוטטות בכל הארץ אלה אשר שלח ה' להתהלך בארץ ואחרים כאלה הכל נא' על דרכי ההנהגה הזאת כפי הסדרים שסידר ואותם המלאכים המופקדים להשגיח על עניני העולם ולהעיד עליהם יקראו עיני ה' ובהגלותו ית"ש על א' מהבתי דינים לשפוט ענין מהענינים כגון ענין בוני המגדל בזמנו נאמר וירד ה' לראות וכו' וכן כל כיוצא בזה ואולם צריך שתתבונן שאין הדמיון באלה הענינים עם מה שנעשה במלכות הארץ אלא בסדרים אך באופן העשות הדברים אין הדמיון אמיתי כי בגשמים נעשים כפי מה ששייך בהם בהשגתם ובכל עניניהם וברוחנים כפי מה ששייך בהם בהשגתם ובעניניהם:

ענין הקטיגור: והנה שם האדון ב"ה את הקטיגור והוא השטן שנא' בו (איוב א ו) ויבוא גם השטן בתוכם ופקודתו לתבוע דין בבתי הדין וכשהוא תובע יתעוררו הדיינים וישפוטו. וממדת טובו ית' שלא יתפוס בדין עד שיקטרג המקטרג ואעפ"י שחטאי החוטא גלוים לפניו. ואולם גם לזה חקק חוקים וסידר סדרים פי' לקטרוגו של המקטרג איך יהיה ומתי יהיה וכענין מה שכתבו ז"ל (ב"ר צא, ט) השטן מקטרג בשעת הסכנה וכן מ"ש ז"ל (ברכות נה.) שלשה מזכירים עונותיו של אדם ופרטים רבים כיוצא בזה:

חקות הדין שלמעלה: ואולם לכל עניני המשפטים האלה בכללם ובפרטיהם חוקים ודרכים מסודרים כמו שגזרה חכמתו ית' לזמני המשפט ולבחינותיו כגון מה שאמרו ז"ל בד' פרקים העולם נידון ומה שאמרו מלך נכנס תחלה מקמי דליפוש חרון אף. וכן מה שאמרו תבואה תרי דיני מתדנא וההפרשים שבין קודם גזר דין ולאחר גזר דין וכמה פרטים אחרים כיוצא באלו: